

පලාත්/දිස්ත්‍රික් සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂවරුන්,
ප්‍රාදේශීය දන්ත යලප වෛද්‍යවරුන්,
වෛද්‍ය නිලධාරීවරුන් (මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍යය),
සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීවරුන්.

පාසල් දන්ත සේවාවට ජාතික ඉලක්ක හඳුන්වාදීම

ජාතික මුඛ සමීක්ෂණ හා පාසල් දන්ත සේවාවේ ප්‍රගති සමාලෝචන වාර්තා අනුව දන්ත ප්‍රතිකාර නොලැබූ පාසල් ළමුන්ගේ ප්‍රතිශතය ඉහළ මට්ටමක ඇති බවත්, දිස්ත්‍රික්ක තුළ පාසල් දන්ත සේවාවේ ආවරණය විෂම ලෙස බෙදී ගොස් ඇති බවත් තහවුරු වී ඇත.

එ නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් ළමුන්ට වඩාත් ගුණාත්මක හා කාර්යක්ෂම සේවාවක් ලබාදීම සඳහා පාසල් දන්ත සේවාවට නව ඉලක්ක හඳුන්වාදී ඇත. මෙම ඉලක්ක පාසල් ළමුන් අතර බහුල දන්ත රෝග තත්ත්වයන් මත සකසා ඇති අතර, වසර 2015 දී සපුරා ගැනීමට බලාපොරොත්තු වේ. තව ද මෙම ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට පාසල් දන්ත විකිත්සකවරියන් විසින් ප්‍රමුඛතාවය ලබා දී කළ යුතු කාර්යයන් ද හඳුන්වාදී ඇත. (ඇමුණුම 1) මෙම ඉලක්ක සපුරා ගැනීමේ ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීම සඳහා දන්ත විකිත්සකවරියන්ගේ මාසික හා කාර්තු වාර්තාවන් ද සංශෝධනය කර ඇත.

2012.01.01 දින සිට අදාළ දිස්ත්‍රික්කයේ පාසල් දන්ත සේවාවේ ඇගයීම මෙම ඉලක්ක සපුරා ගැනීම මත පදනම් වන බැවින්, සියළුම ප්‍රාදේශීය දන්ත යලප වෛද්‍යවරුන්, පාසල් දන්ත සේවාවට සම්බන්ධ සියළුම නිලධාරීන් සමඟ පහත සඳහන් ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීමට වග බලා ගත යුතු වේ.

1. ජාතික ඉලක්කවලට සමගාමීව, පවතින ආවරණ ප්‍රතිශතය හා පාසල් දන්ත සේවාවට ඇති පහසුකම් මත දිස්ත්‍රික්කය සඳහා වාර්ෂික ඉලක්ක නිර්මාණය කර ගැනීම
2. නිර්මාණය කළ ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට දිස්ත්‍රික් සැලැස්මක් ක්‍රියාත්මක කිරීම. මෙයට පහත සඳහන් අංශ ඇතුළත් විය යුතුය.
  - i. සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශ මට්ටමින් අඩු ආවරණ ප්‍රතිශතයක් ඇති ප්‍රදේශ සඳහා ජංගම දන්ත සේවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රමවේදයක්
  - ii. පාසල් දන්ත සේවාවේ මානව සම්පත් වර්ධනය කිරීමට සේවයට පුහුණු වැඩසටහන්
  - iii. පාසල් දන්ත සේවාවට අවශ්‍ය උපකරණ හා බෙහෙත් ද්‍රව්‍යය ලබා ගැනීමේ හා බෙදා හැරීමේ විධිමත් සැලැස්මක්
  - iv. සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශ මට්ටමින් සේවාවේ ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කිරීමට හා දන්ත විකිත්සකවරියන්ගේ පෞද්ගලික කාර්යසාධක මට්ටම ඇගයීමේ ක්‍රමවේදයක්
  - v. පාසල් දන්ත සායන අළුත්වැඩියා කිරීමේ සැලැස්මක්
3. දන්ත විකිත්සකවරියන් නොමැති සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශ සඳහා ඔවුන් විධිමත් ලෙස අනුයුක්ත කිරීමේ සැලැස්මක් (අවම වශයෙන් සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශයකට දන්ත විකිත්සකවරියන් 01 බැගින්) හා නව තනතුරු අනුමත කරවා ගැනීමේ හා නව පාසල් දන්ත සායන පිහිටුවා ගැනීමේ සැලැස්මක් (අවම වශයෙන් සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශයකට එක් පාසල් දන්ත සායනයක් හා දන්ත විකිත්සකවරියකට 2000 ක ඉලක්ක කණ්ඩායමක්)

ඉහත යෝජිත වෙනස්කම් සිදු කිරීමට සදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා මෙන් කාරුණිකව දැනුම් දෙමි.

වෛද්‍ය යූ. ඒ. මෙන්ඩිස්
සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්

පිටපත්: ලේකම් - අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
පලාත් සෞඛ්‍ය ලේකම්වරුන්
නියෝජ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (දන්ත සේවා)
නියෝජ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (මහජන සෞඛ්‍ය සේවා II)
නියෝජ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (අධ්‍යාපන, පුහුණු හා පර්යේෂණ)
අධ්‍යක්ෂ (මාතෘ හා ළමා සෞඛ්‍යය)
අධ්‍යක්ෂ (සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන හා පුළුල් ධන)
අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ (සෞඛ්‍යය හා ජෝෂ්ණය), අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
විදුහල්පතිනිය - දන්ත විකිත්සක අභ්‍යාස විද්‍යාලය

ඇමුණුම 1

පාසල් දත්ත සේවාවේ අරමුණ පාසල් ළමුන් අතර බහුල මුඛ රෝග (දත්ත ව්‍යසනය හා පරිදත්ත රෝග) වලක්වා ගැනීමයි. මේ සඳහා:

- නිසි සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන හා ප්‍රවර්ධන කටයුතු මගින් රෝග ඇතිවීම වලක්වා ගැනීමත්,
- පවතින මුඛ රෝග තත්ත්වයන්ට නිසි සායනික ප්‍රතිකාර ලබාදීමත් අත්‍යවශ්‍ය වේ.

එ නිසා පාසල් දත්ත සේවාවේ ඉලක්ක, ඉහත සඳහන් අරමුණු මත සකසා ඇත.

1. ඉලක්ක කණ්ඩායමට අයිති සියළු ළමුන් දවසට දෙවතාවක් දත් මැදිය යුතුයි - උදෑසන හා රාත්‍රී නින්දට පෙර
2. දත් දිරායාමට ගොදුරු නොවූ අවුරුදු 12 ළමුන් ගේ ප්‍රතිශතය 75% දක්වා වැඩි කිරීම (2003 දී 60%)
3. දත් දිරායාමට ප්‍රතිකාර නොලැබූ අවුරුදු 12 ළමුන් ගේ ප්‍රතිශතය 5% දක්වා අඩු කිරීම (2003 දී 36%)
4. දත්ත අශ්මිය නොමැති වයස අවුරුදු 12 ළමුන් ගේ ප්‍රතිශතය 60% දක්වා වැඩි කිරීම (2003 දී 42%)
5. ඉලක්ක කණ්ඩායමට අයිති සියළු ළමුන්ගෙන් දත් රෝග නොමැති ළමුන් ප්‍රතිශතය 40% දක්වා වැඩි කිරීම (2010 දී 35%)

ඉහත ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට පාසල් දත්ත විකිත්සකවරියන්:

1. ඉලක්ක කණ්ඩායම සඳහා 80% ක අවම පරීක්ෂා කිරීම් (Screening) ප්‍රතිශතයක් ලබා ගැනීම (මෙය තුළ 100% ක ප්‍රතිශතයක් 7 වසර ළමුන් සඳහා ලබාගැනීමට උනන්දු විය යුතුයි)
2. ඉලක්ක කණ්ඩායම සඳහා 70% ක අවම ආවරණ (Coverage) ප්‍රතිශතයක් ලබාගැනීම (මෙය තුළ 100% ක ප්‍රතිශතයක් 7 වසර ළමුන් සඳහා ලබාගැනීමට උනන්දු විය යුතුයි)
3. ඉලක්ක කණ්ඩායම සඳහා මසකට සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන හා ප්‍රවර්ධන සැසි එකකට වඩා හා අනෙකුත් අදාළ කණ්ඩායම් සඳහා (ප්‍රාථමික සෞඛ්‍ය සේවකයින්, පෙර පාසල් ළමුන්, ගුරුවරුන්, දෙමව්පියන්, ගර්භනි/මව් කිරිදෙන මව්වරුන්) අවම වශයෙන් මසකට සැසි එකක් පැවැත්වීම
4. අවම වශයෙන් සතියකට දින 02 ක් (සෙනසුරාදා අතිවාර්ග වේ) පාසල් දත්ත සායනයේ රැඳී සිට සායනික ප්‍රතිකාර ලබාදීම
5. සෞඛ්‍යය වෛද්‍ය නිලධාරී කොට්ඨාශයක අවම වශයෙන් මසකට ජංගම දත්ත සායන 02 ක් වත් පැවැත්වීම (සකසාගිවන විකිත්සකවරියන් හා පවත්වන දින ගණන අවශ්‍යතාව මත වෙනස්විය හැකිය)

මෙයට අමතරව, ප්‍රමුඛතාවය ලබා දී කළ යුතු කාර්යයන් පහත දැක්වා ඇත.

- සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන හා ප්‍රවර්ධන කටයුතුවලදී:
නිවැරදි ආහාර පුරුදු ඇති කිරීමට, නිවැරදිව දත් මැදීමේ පුරුදු (විශේෂයෙන් මුඛයේ ඇතුළු පසුපස දත් මැදීම හා ස්ථිර දත් චතුර්වක කාලයේ එම දත් මැදීමේ පුරුදු) ඇති කරවීමට හා කලින් කලට මුඛ පරීක්ෂාවක් සඳහා යොමුකරවීමට පාසල් ළමුන් උනන්දු කරවීම
- ප්‍රතිකාර ලබාදීමේ දී:
  - දත් මැදීමේ පුරුදු (විශේෂයෙන් මුඛයේ ඇතුළු පසුපස දත් මැදීම) ගැන සොයා බැලීම හා නිවැරදි කිරීම (දත් මැලියම් හෝ දත්ත අශ්මිය තිබීම දත් මැදීම අසම්පූර්ණ බව පෙන්නවන සාධකයකි)
  - දත් දිරායාමේ රෝගය නවත්වා ගැනීමට (Arrest) ක්‍රියා කිරීම (විශේෂයෙන් පිරවුම් සිදුකළ නොහැකි දත් සඳහා)
  - අශ්මිය ඉවත්කිරීම හා දිරා ගොස් ඇති දත්වලට ස්ථිර පිරවුම් ලබාදීම
- වැඩි අවදානම් කණ්ඩායම්:
  - ස්ථිර දත් දිරා ගොස් ඇති ළමුන් වැඩි අවදානම් කණ්ඩායමක් සේ සලකා ඔවුන්ට ප්‍රමුඛතා පදනම මත ප්‍රතිකාර ලබාදීම හා අවදානම් තත්ත්වය මත මාස 3-6 අතර කාල පරාසයන් තුළ ගෙන්වා නැවත පරීක්ෂා කිරීම.